

|                                                                                      |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>PODĚKOVÁNÍ AUTORŮ</b>                                                             | <b>10</b> |
| <b>SHRNUTÍ</b>                                                                       | <b>12</b> |
| Injekční užívání drog, HIV a VHC jsou epidemiemi věznic                              | 13        |
| Právo vězňů na zdraví                                                                | 13        |
| Programy výměny jehel jsou efektivním opatřením k minimalizaci škod (harm reduction) | 13        |
| Poznatzky získané z programů výměny jehel ve věznicích                               | 14        |
| Doporučení                                                                           | 14        |
| Co tato zpráva obsahuje?                                                             | 14        |
| Další kroky                                                                          | 15        |
| Další informace...                                                                   | 15        |
| <b>ZDRAVÍ VĚZŇŮ JE VĚCÍ VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ</b>                                         | <b>16</b> |
| Terminologická poznámka                                                              | 18        |
| <b>METODIKA</b>                                                                      | <b>20</b> |
| <b>EPIDEMIE HIV A VHC VE VĚZNICÍCH</b>                                               | <b>22</b> |
| Prevalence HIV a VHC ve věznicích                                                    | 23        |
| Západní Evropa, Austrálie a Spojené státy americké                                   | 23        |
| Střední a východní Evropa a země bývalého Sovětského svazu                           | 23        |
| Kanada                                                                               | 24        |
| Další země                                                                           | 25        |
| Infekce VHC                                                                          | 25        |
| Užívání drog ve věznicích                                                            | 26        |
| Injekční užívání drog, sdílení jehel a riziko přenosu HIV a VHC                      | 27        |
| Mezinárodní údaje                                                                    | 27        |
| Údaje z Kanady                                                                       | 29        |
| Harm reduction (minimalizace škod)                                                   | 30        |
| <b>LIDSKÁ PRÁVA A PRÁVNÍ NORMY</b>                                                   | <b>32</b> |
| Mezinárodní zákony o lidských právech                                                | 33        |
| Mezinárodní pravidla, zásady, principy a normy                                       | 34        |
| Právo vězňů na zdraví a přístup ke sterilním jehlám                                  | 35        |
| Závazky podle kanadského práva                                                       | 36        |
| <b>PŘEHLED MEZINÁRODNÍCH ÚDAJŮ O PROGRAMECH VÝMĚNY JEHEL VE VĚZNICÍCH</b>            | <b>38</b> |
| Švýcarsko                                                                            | 39        |
| Shrnutí                                                                              | 39        |
| HIV/AIDS, VHC a IUD ve Švýcarsku                                                     | 39        |
| HIV/AIDS, VHC a IUD ve švýcarských věznicích                                         | 40        |
| Historie řešení problematiky HIV/AIDS, VHC a IUD ve švýcarských věznicích            | 40        |
| Zavádění programů výměny a distribuce jehel                                          | 40        |
| První program                                                                        | 40        |

|                                                                           |    |
|---------------------------------------------------------------------------|----|
| Rozšíření do dalších věznic                                               | 41 |
| Hodnocení a získané poznatky                                              | 41 |
| Současná situace                                                          | 42 |
| Německo                                                                   | 43 |
| Shrnutí                                                                   | 43 |
| HIV/AIDS, VHC a IUD v Německu                                             | 43 |
| HIV/AIDS, VHC a IUD v německých věznicích                                 | 44 |
| Historie řešení problematiky HIV/AIDS, VHC a IUD v německých věznicích    | 44 |
| Zavádění programů výměny a distribuce jehel                               | 45 |
| První programy                                                            | 45 |
| Rozšíření do dalších věznic                                               | 46 |
| Hodnocení a získané poznatky                                              | 46 |
| Současná situace                                                          | 47 |
| Španělsko                                                                 | 48 |
| Shrnutí                                                                   | 48 |
| HIV/AIDS, VHC a IUD ve Španělsku                                          | 48 |
| HIV/AIDS, VHC a IUD ve španělských věznicích                              | 49 |
| Historie řešení problematiky HIV/AIDS, VHC a IUD ve španělských věznicích | 49 |
| Zavádění programů výměny a distribuce jehel                               | 50 |
| První program                                                             | 50 |
| Rozšíření do dalších věznic                                               | 50 |
| Hodnocení a získané poznatky                                              | 52 |
| Současná situace                                                          | 54 |
| Moldávie                                                                  | 55 |
| Shrnutí                                                                   | 55 |
| HIV/AIDS, VHC a IUD v Moldávii                                            | 55 |
| HIV/AIDS, VHC a IUD v moldavských věznicích                               | 55 |
| Historie řešení problematiky HIV/AIDS, VHC a IUD v moldavských věznicích  | 55 |
| Zavádění programů výměny a distribuce jehel                               | 56 |
| První program                                                             | 56 |
| Rozšíření do dalších věznic                                               | 57 |
| Hodnocení a získané poznatky                                              | 57 |
| Současná situace                                                          | 58 |
| Kyrgyzstán                                                                | 58 |
| Shrnutí                                                                   | 58 |
| HIV/AIDS, VHC a IUD v Kyrgyzstánu                                         | 58 |
| HIV/AIDS, VHC a IUD v kyrgyzských věznicích                               | 58 |
| Historie řešení problematiky HIV/AIDS, VHC a IUD v kyrgyzských věznicích  | 59 |
| Zavádění programů výměny a distribuce jehel                               | 59 |
| První program                                                             | 59 |
| Rozšíření do dalších věznic                                               | 59 |

|                                                                                                           |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Současná situace                                                                                          | 60        |
| Bělorusko                                                                                                 | 60        |
| Shrnutí                                                                                                   | 60        |
| HIV/AIDS, VHC a IUD v Bělorusku                                                                           | 60        |
| HIV/AIDS, VHC a IUD v běloruských věznicích                                                               | 60        |
| Historie řešení problematiky HIV/AIDS, VHC a IUD v běloruských věznicích                                  | 60        |
| Zavádění programů výměny a distribuce jehel                                                               | 61        |
| Hodnocení a získané poznatky                                                                              | 61        |
| Současná situace                                                                                          | 61        |
| <b>ANALÝZA ÚDAJŮ</b>                                                                                      | <b>62</b> |
| Vyvrácení námitek                                                                                         | 63        |
| Zvýšení bezpečnosti ve věznicích                                                                          | 63        |
| Nedošlo k nárůstu spotřeby drog nebo injekčního užívání                                                   | 64        |
| Součást spektra protidrogových programů                                                                   | 65        |
| Pozitivní přínosy pro zdraví vězňů a veřejnosti                                                           | 67        |
| Programy výměny jehel ve věznicích snižují rizikové chování a fungují jako prevence přenosu nemocí        | 67        |
| Další pozitivní přínosy pro zdraví vězňů                                                                  | 67        |
| Programy jsou efektivní v nejrůznějších zařízeních                                                        | 69        |
| Efektivně fungují různé metody distribuce jehel                                                           | 70        |
| Osobní distribuce vězeňskými zdravotními sestrami nebo lékaři                                             | 70        |
| Distribuce prostřednictvím vězňů, kteří byli vyškoleni jako terénní pracovníci (peer outreach workers)    | 71        |
| Distribuce prostřednictvím externích nevládních organizací nebo dalších zdravotnických pracovníků         | 71        |
| Distribuce prostřednictvím výdejních automatů                                                             | 71        |
| Společné rysy efektivních vězeňských programů výměny jehel                                                | 72        |
| Vedení vězeňské správy a podpora ze strany vězeňského personálu                                           | 72        |
| Potřeba diskrétnosti a důvěry                                                                             | 72        |
| Zajištění adekvátního přístupu k jehlám                                                                   | 73        |
| Výměna jehel jako součást programu minimalizace škod                                                      | 73        |
| Význam rozhodování podloženého fakty; hodnocení pilotních projektů                                        | 74        |
| <b>V KANADSKÝCH VĚZNICÍCH JE TŘEBA ZAVÉST PROGRAMY VÝMĚNY JEHEL</b>                                       | <b>76</b> |
| Programy výměny jehel jsou doporučovány od roku 1992                                                      | 77        |
| Expertní komise pro otázky AIDS a věznic                                                                  | 78        |
| Studijní skupina pro programy výměny jehel                                                                | 78        |
| Stálý zdravotní výbor                                                                                     | 79        |
| Právní závazek respektovat, chránit a naplňovat právo vězňů na zdraví                                     | 80        |
| Nedostatečnost dezinfekčních prostředků                                                                   | 80        |
| Substituční metadonová léčba jako částečné řešení problému poškozování zdraví u injekčních uživatelů drog | 81        |
| Názory vězeňského personálu                                                                               | 83        |
| Nákladová efektivnost vězeňských programů výměny jehel                                                    | 83        |
| Nastal čas, aby volení představitelé a vězeňské orgány v Kanadě začali jednat                             | 84        |

|                                                            |     |
|------------------------------------------------------------|-----|
| Doporučení                                                 | 85  |
| ZÁVĚR: VÝZVA K ZAVEDENÍ PROGRAMŮ VÝMĚNY JEHEL VE VĚZNICÍCH | 86  |
| POZNÁMKY                                                   | 90  |
| BIBLIOGRAFIE                                               | 100 |
| Mezinárodněprávní dokumenty                                | 101 |
| Knihy, články, zprávy, resumé apod.                        | 102 |
| O AUTORECH                                                 | 108 |